

## **ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ АНАЛІТИЧНИХ ПІДРОЗДІЛІВ У СТРУКТУРІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ**

***Калугін Володимир Юрійович***

*кандидат юридичних наук, доцент  
професор кафедри кримінального аналізу  
та інформаційних технологій*

*Одеського державного університету внутрішніх справ*

Сучасний розвиток злочинності, її організований, транснаціональний та технологічно ускладнений характер зумовлює необхідність модернізації системи правоохоронної діяльності. Традиційні форми реагування на кримінальні правопорушення дедалі частіше виявляються недостатньо ефективними в умовах швидкої зміни криміногенної ситуації, збільшення обсягів інформації та використання злочинцями новітніх цифрових технологій. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває створення спеціалізованих аналітичних підрозділів у структурі правоохоронних органів, діяльність яких спрямована на інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття управлінських і процесуальних рішень.

Організаційна складова застосування кримінального аналізу має визначальне значення, оскільки навіть найсучасніші аналітичні методики не можуть бути результативними без належної структури управління, кадрового потенціалу, технологічного забезпечення та координації між суб'єктами правоохоронної діяльності.

Значний внесок у розвиток теоретичних засад зробили вітчизняні та зарубіжні науковці, які розглядали питання *intelligence-led policing*, аналітичного забезпечення розслідувань, використання великих масивів даних у правоохоронній сфері. Водночас питання саме організаційного впровадження кримінального аналізу в українських реаліях потребують подальшого комплексного дослідження.[1]

Одним із першочергових організаційних аспектів є створення спеціалізованих аналітичних підрозділів у структурі правоохоронних органів.

Спеціалізовані аналітичні підрозділи доцільно розглядати як структурні елементи правоохоронної системи, основним

призначенням яких є збір, накопичення, систематизація, обробка та інтерпретація відомостей, що мають значення для запобігання, виявлення, припинення та розслідування кримінальних правопорушень. Це надзвичайно важливо для будь-якої діяльності, адже якщо є можливість спрогнозувати перебіг тих чи інших явищ, то з'являється можливість прийняти адекватне управлінське рішення, спираючись на аналітику як прогностичну складову процесу прийняття рішення. [2] Саме тому аналітика – одна із загальних функцій управління економічними, політичними і безпековими системами, значимість якої не схильна до впливу часу і навряд чи може бути переоцінена.

Необхідність створення аналітичних підрозділів зумовлена низкою факторів. По-перше, значно зросли обсяги інформації, яка надходить до правоохоронних органів із різних джерел: оперативних обліків, реєстрів, камер відеоспостереження, відкритих джерел, повідомлень громадян, міжнародних інформаційних каналів. Без належної аналітичної обробки ці масиви даних не можуть бути повноцінно використані. По-друге, сучасна злочинність характеризується високим рівнем мобільності, конспірації та використанням фінансових і цифрових схем, що потребує застосування складних методів аналізу зв'язків, поведінкових моделей та прогнозування. По-третє, ефективне управління правоохоронними силами потребує переходу від реактивної моделі діяльності до превентивної, заснованої на випереджувальному виявленні загроз. [3]

Організаційна побудова таких підрозділів має враховувати рівень правоохоронного органу та його функціональне призначення. На центральному рівні доцільним є функціонування аналітичних центрів, що координують регіональні структури, формують методологію аналізу, здійснюють міжвідомчу взаємодію та готують загальнодержавні оцінки криміногенної ситуації. На регіональному рівні аналітичні підрозділи повинні забезпечувати аналіз локальної злочинності, специфічних ризиків території, взаємодію з органами місцевого самоврядування та координацію територіальних підрозділів.

Особливе значення має кадрове забезпечення аналітичних підрозділів. Навички інформаційно-аналітичної роботи потрібні не лише працівникам інформаційно-аналітичних підрозділів, а й усім суб'єктам ОРД, які виконують інформаційно-розшукову

функцію. [4] Працівники повинні володіти знаннями у сфері кримінології, статистики, інформаційних технологій, геоінформаційних систем, методів візуалізації даних, правового регулювання захисту інформації. Крім професійної підготовки, важливими є аналітичне мислення, уважність до деталей, здатність працювати з великими обсягами даних та формувати практично орієнтовані висновки. У зв'язку з цим актуальним є впровадження спеціальних освітніх програм і системи постійного підвищення кваліфікації аналітичного персоналу.

Невід'ємною умовою функціонування аналітичних підрозділів є належне технічне оснащення. Йдеться про використання сучасних інформаційно-аналітичних платформ, програм для аналізу зв'язків, картографування злочинності, автоматизованої обробки статистичних показників, роботи з відкритими джерелами та цифровими доказами. Інтеграція таких систем дозволяє значно скоротити час обробки інформації та підвищити точність аналітичних висновків.

Разом із тим створення спеціалізованих аналітичних підрозділів супроводжується певними труднощами. Серед них слід виокремити недостатнє нормативно-правове врегулювання статусу аналітиків, обмежений доступ до окремих інформаційних ресурсів, нестачу кваліфікованих кадрів, відсутність єдиних стандартів аналітичної діяльності та іноді недооцінку ролі аналітичної роботи керівним складом. Подолання зазначених проблем потребує комплексного підходу та системної державної політики.

Створення спеціалізованих аналітичних підрозділів у структурі правоохоронних органів є необхідною умовою підвищення ефективності протидії злочинності в сучасних умовах. Такі підрозділи забезпечують науково обґрунтоване прийняття рішень, сприяють раціональному використанню ресурсів, підвищують рівень превенції та результативність розслідувань. Подальший розвиток аналітичного напрямку має стати важливим елементом реформування правоохоронної системи України відповідно до європейських стандартів безпеки.

Отже, кримінальний аналіз є важливим елементом сучасної правоохоронної діяльності, що забезпечує науково обґрунтоване прийняття управлінських рішень, прогнозування загроз та раціональний розподіл ресурсів. Його результативність безпосередньо залежить

від належної організації роботи, яка включає створення спеціалізованих підрозділів, підготовку кваліфікованих кадрів, розвиток інформаційно-аналітичної інфраструктури, міжвідомчу взаємодію та правове регулювання. Подальше удосконалення організаційних заasad застосування кримінального аналізу в Україні має стати одним із пріоритетів реформування правоохоронної системи.

**Список використаних джерел:**

1. Реалізація філософії «Intelligence-led Policing» в системі кримінального аналізу Національної поліції України: монографія / Користін О., Швець Д., Бутко Б., Денисенко Б. та ін., за заг. ред. Користіна О.Є. Київ: «BAITE», 2024. 444 с.
2. Гончарук О.М. Основні компоненти забезпечення ефективної діяльності підрозділів кримінального аналізу Національної поліції України. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, 2025. С.355- 363
3. Пядишев В.Г. Перспективи розвитку проактивної діяльності поліції: зарубіжний погляд. Актуальні питання юридичної науки. Право і суспільство № 1 / 2024. Т. 2. С. 403-412
4. Мовчан А. В. Інформаційно-аналітична робота в оперативно-розшуковій діяльності Національної поліції: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 244 с.

**ЩОДО ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ЗДІЙСНЕННЯ  
КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ ЯК СЦЕЦИФІЧНОГО  
ВИДУ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ  
ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

***Корнієнко Максим Вікторович***  
*доктор юридичних наук, професор,  
полковник поліції, перший проректор  
Одеського державного університету внутрішніх справ*

Відповідно до наказу МВС України від 20.10.2017 року № 870, який затверджує Положення про автоматичну інформаційну систему оперативного призначення єдиної інформаційної системи МВС, кримінальний аналіз – це специфічний вид інформаційно-аналітичної діяльності в оперативно-розшуковій діяльності, що